

b a k i ş

Bir uçak sanki dingin bir suya dalıyormuşcasına bir binanın içine giriyor. Uçak görüş alanımızdan çıkıyor ve bir an sonra fondaki masmavi gökyüzünde turuncu bir ateş topu görülüyor. Uçak gerçek üstü bir hareketle katıdan sıvaya dönüşüyor, eriyor.

Yere doğru düşen biri, kollarını iki yana açmış yardım isteyen insanlar, kollarını sallayan insan çılgınlıkları kulağımıza ulaşmıyor, dört bir yanlarında alevler, kameralar çekim yapmaya devam ediyor, biz de seyretmeye. Ellerile pervazlara tutunmuş, havada asılı kalmış insanlar görüyoruz; parmakları gevşiyor ve aşağı düşüyorlar. Biz de seyrediyoruz. Atlayan insanların adımlarını boşluğa attıkları anı görüyoruz. İçeride fokurdayan cehennemini göremiyoruz, bu insanların kendilerini aşağı atarak kaçmaya, kurtulmaya çalıştığı şeyi, ancak hayal edebiliyoruz. Uzun bir kule adeta batarcasına tamamen çöküyor. Ufuk yırtılıyor. En başarılı felaket filmi gibi, ama film değil ve mutlu sona ulaşmamızı sağlayacak bir kahraman yok, hala seyrediyoruz...

Sesler duyuyoruz, uçaktaki yolcular sevdiklerini arıyor; öleceğiz diyorlar, seni seviyorum diyorlar. Kuledeki insanlar sevdiklerini arıyor; Seni seviyorum, hoşçakal diyorlar. Televizyonu kapamıyorum...

Seyretmeye ne kadar devam etmeliyiz? Buna ne zaman sor vermeli, yeniden daha küçük sorunlar üzerinde durmalıyız. Çünkü çok geçmeden birkaçımız dışında hepimizin yapacağı bu kuşkusuz. Şimdi ise çoğumuz bu görülmedik olaya tanıklık etme mecburiyeti hissediyoruz.

11 Eylül'de dünya değişti gibi sanki, belki kafamızdaki dünya da değişti. Tarih genellikle biz başka bir yerlere bakarken oluşur. 11 Eylül'de hayal gücünün yetersiz olduğunu gördük. Görüntüler doğrudan evimize aktarıldı, herhangi bir süzgeçten geçirilmeden, açıklama yapılmadan.

Belleklerden çıkmayan başka görüntüler de var; Vietnamlı kız ve soyulan derisi. Vurulmadan hemen önce, dizlerinin üstünde, gözleri bağlı esir. Bir mantar bulutu. Ama bu kez daha önce hiç yaşamadığımız bir şekilde, olay henüz gelişirken ortak bir belleğe sahip olduk. Kendimizi bu olayın tanıkları gibi hissediyoruz. Tanıkların sorumlulukları olduğunu unutmamalıyız.

11 Eylül öncesine kadar Amerikan insanı, nerede özgürlük ve güvenlik sorunu olursa olsun önemsemiyordu. Çünkü kendisinin, kendi mekânında özgür ve güvende olduğunu düşünüyordu.

11 Eylül'den sonra Amerikan insanı kendi özgürlük ve güvenlik sorununu, Marmaralıların depremi içinde hissetmesi gibi, taa içinde hissediyordu.

Genel olarak baktığımızda; Kuzey ve Güney arasındaki uçurumun bu kadar açılmasına izin verirsiniz, vahşi bir küreselleşmeyi savunursanız, Güney ülkelerinde ekmek bulamayanların, açlık sınırında yaşayanların Dünya Ticaret Merkezi gibi, dünyanın en zenginlerinin oturduğu yer için ağlamasını bekleyemezsiniz.

11 Eylül, bütün uyarılara kulak kapatanların, kendi bahçelerinde güvenlikte ve özgür olduklarını hissedenlerin, dünyadaki reel durumu kendi içlerinde hissetmeye başlamaları açısından önemli. Bu anlamda, tarihin sonu gelmemiştir. Özgürlük ve güvenlik sorunu çözülmedikçe de sonu gelmeyecektir.

Uğur Demirel